

Šetření přineslo také poznatky o sebehodnocení mediální gramotnosti žáků se zaměřením na tvorbu různých druhů mediálních výstupů a dovednosti potřebné pro vytvoření mediálního výstupu. Hodnocení ukazuje podobná zjištění od žáků 9. ročníku ZŠ i od žáků 2. ročníku SŠ a naznačuje spíše jejich nižší důvěru ve své schopnosti a dovednosti. Pouze přibližně 10–20 % žáků uvádí, že daný typ mediálního výstupu produkuje, a to ještě nejčastěji pouze na začátečnické úrovni. Jedinou výjimkou je v tomto ohledu mediální výstup spočívající v psaní příspěvků a publikování fotografií a videí na sociálních sítích, který na různé úrovni dovedností vytváří více než 70 % žáků 9. ročníku ZŠ i žáků 2. ročníku SŠ. Žáci 9. ročníku ZŠ i 2. ročníku SŠ si nejvíce věří v oblasti vytváření grafů v Excelu, vytváření automatického obsahu s odkazy ve Wordu a úpravě fotografií ve Photoshopu. Naopak nejnižší důvěru ve své dovednosti mají žáci v oblasti programování webu.

4 Dosažená úroveň mediální gramotnosti žáků

Hodnocení dosažené úrovně mediální gramotnosti žáků vždy souvisí se vzdělávacími obsahy relevantních vzdělávacích oblastí. Výběrové zjišťování dosažené úrovně mediální gramotnosti žáků se zaměřilo především na ověřování míry dosažení vybraných očekávaných výstupů v návaznosti na příslušné RVP, přičemž důraz byl kladen na zvládnutí obecnějších znalostí a dovedností využívat relevantní poznatky mediální výchovy.

Rozlišeny a sledovány byly dvě složky mediální gramotnosti žáků:

- **kognitivní složka**, tj. složka výrazně související s aspektem osvojení si poznatků o fungování a společenské roli médií (rozlišení základních typů médií a jejich charakteristika, principy a aktéři tvorby mediálního obsahu, právní souvislosti činnosti, působení a využívání médií, typy mediální prezentace, formy manipulativních technik v mediálních obsazích apod.),
- **kritická složka**, tj. složka výrazně související se schopností žáka kriticky a tvořivě nakládat s médii a s jejich produkcí (interpretace mediálního sdělení, rozpoznání manipulativních prvků mediálního sdělení, identifikace hlavní myšlenky textu či obrazu, identifikace myšlenky či názoru autora mediálního sdělení, orientace v textu, reakce na mediálně citlivé sdělení apod.).

Veškeré následující hodnocení dosažené úrovně mediální gramotnosti žáků se samozřejmě vztahuje pouze k obsahu použitého testu. Jeho výsledky pochopitelně samy o sobě neurčují, zda jsou škola či rozvoj mediální gramotnosti v ní na vysoké úrovni, nebo na nízké. Výsledek v testu nevypovídá ani o tom, jak úspěšný je žák, případně třída – na to test postihuje příliš úzké spektrum vzdělávacích cílů. Z výsledků testu nebo jeho tematických částí však je možné vyčíst informace o tom, které z dovedností zahrnutých v testu jsou žáci schopni uplatnit lépe a které hůře, a promítnout pak tyto informace do budoucí výuky.

4.1

Základní charakteristika testu

Pro hodnocení úrovně mediální gramotnosti žáků byl využit test zadávaný prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Test pro žáky 9. ročníku ZŠ i pro žáky 2. ročníku SŠ zahrnoval shodné otázky a obsahoval celkem 45 úloh dále členěných na 75 otázek. Vedle toho byla připravena zkrácená verze testu (menší počet úloh na stejný čas) pro žáky se SVP. Tabulka č. 2 zachycuje počty žáků řešících obě možné verze testu, přičemž dokládá, že ne všichni žáci se SVP řešili přizpůsobenou verzi testu. Další hodnocení je založeno na výsledcích všech žáků (viz tabulka č. 1 v úvodu a tabulka č. 7 v příloze č. 1 pro

